

☑ ذره‌بین

رونمایی کاخ سفید از فرستاده ویژه امور سوریه

آمریکا توماس باراک، دوست قدیمی دونالد ترامپ و سفیر فعلی این کشور در ترکیه را به عنوان نماینده ویژه برای سوریه منصوب خواهد کرد. این خبر را یک منبع مطلع و یک دیپلمات در ترکیه تأیید کردند.

این تصمیم در پی اظهارات تاریخی ترامپ در هفته گذشته مبنی بر لغو تحریم‌های آمریکا علیه دمشق گرفته شده است. همچنین این اقدام نشان‌دهنده پذیرش نقش کلیدی ترکیه ازسوی واشنگتن در اعمال نفوذ منطقه‌ای بر سوریه است.

مارکوروبیو، وزیر امور خارجه آمریکا در گفت‌وگو با کمیته روابط خارجی سنای این کشور اعلام کرد به کارکنان سفارتخانه واقع در ترکیه، از جمله باراک اجازه داده شده با مقامات محلی در دمشق همکاری و نیازهای آنها به کمک‌های بشردوستانه را ارزیابی کنند.

به گزارش وزارت امور خارجه ترکیه، یک نشست آمریکایی- ترکیه‌ای با محوریت سوریه روز سه‌شنبه در واشنگتن برگزار شد که توماس باراک نیز در آن حضور داشت. این وزارتخانه اعلام کرد که در این نشست موضوع کاهش تحریم‌ها و تلاش‌های مشترک برای مقابله با تروریسم مورد بحث قرار گرفته است.

در راستای گرایش دمشق به سمت غرب، کشورهای عضو اتحادیه اروپا با لغو تحریم‌های اقتصادی علیه رژیم دمشق موافقت کردند تا به این کشور جنگ‌زده پس از خروج بشار اسد در روند بازسازی کمک کنند. این اطلاعات را دیپلمات‌ها در گفت‌وگو با خبرگزاری‌ها، تأیید کرده‌اند.

به گفته این دیپلمات‌ها، سفیران ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا به یک توافق مقدماتی برای این اقدام دست یافته‌اند که دیروز در نشست وزیران امور خارجه در بروکسل به‌طور رسمی اعلام شد. آنها همچنین اشاره کردند که تصمیم نهایی برعهده وزرا خواهد بود. با این حال تحت فشار افکارعمومی، دیپلمات‌های غربی تأکید کردند بروکسل قصد دارد تحریم‌های فردی جدیدی علیه آن دسته از افراد مسئولی که در تشدید تنش‌های قومی با کشتار وسیع اقلیت علوی لاذقیه و طرطوس مشارکت داشتند، اعمال کند. سایر اقدامات هدفمند علیه دولت دمشق و ممنوعیت فروش سلاح یا تجهیزاتی که ممکن است برای سرکوب غیرنظامیان استفاده شود، همچنان بایرجا خواهد ماند.



مدیرعامل انویدیا؛ محدودیت تراشه‌ها علیه چین شکست خورد

جن سون هوانگ، مدیرعامل انویدیا، محدودیت‌های صادراتی آمریکا برای جلوگیری از دستیابی چین به تراشه‌های هوش مصنوعی را «یک شکست» خواند و گفت: این سیاست‌ها در عمل به رقبای چینی انگیزه داده تا توسعه محصولات خود را تسریع کنند.

این مدیرعامل پیش‌تاز جهانی در توسعه تراشه‌های هوش مصنوعی، در انتقادی صریح به سیاست‌های دولت‌های فعلی و پیشین آمریکا، تصمیم واشنگتن درخصوص ممنوع کردن تراشه طراحی‌شده انویدیا برای بازار چین رانیز مورداعتراض قرار داد.

هوانگ در نشست خبری دیروز نمایشگاه فناوری کامپیوتکس در تایپه گفت که محدودیت‌های صادراتی به رقبای چینی به رهبری غول فناوری هوآوی انگیزه بخشیده تا سخت‌افزارهای رقابتی هوش مصنوعی بسازند.

وی گفت: «چهار سال پیش، انویدیا ۹۵ درصد از سهم بازار چین را در اختیار داشت. امروز این سهم به تنها ۵۰ درصد کاهش یافته است و باقی متعلق به فناوری چینی‌هاست. آنها فناوری‌های بومی زیادی دارند که در صورت عدم دسترسی به انویدیا از آن استفاده می‌کنند.»

هوانگ افزود: «محققان هوش مصنوعی چینی از تراشه‌های خوداستفاده خواهند کرد. آنها به‌گزینیه‌های داخلی روی می‌آورند. شرکت‌های محلی بسیار مصمم هستند و محدودیت‌های صادراتی به آنها روحیه داد، ضمن این‌که حمایت دولت توسعه‌شان را ارتقا بخشید؛ در نتیجه رقابت ما در چین بسیار شدید است.» مدیرعامل انویدیا تأکید کرد این شرکت در حال حاضر برنامه‌ای برای عرضه تراشه جدید «هایر» برای بازار چین ندارد. دولت ترامپ در ماه گذشته فروش تراشه H20 انویدیا- نسخه ضعیف‌شده تراشه هوش مصنوعی که مطابق با محدودیت‌های صادراتی کاخ سفید طراحی شده بود- را ممنوع کرد. این تصمیم موجب کاهش ۵٫۵ میلیارد دلاری ارزش سهام این شرکت شد.

گنبد طلایی ایالات متحده می‌تواند جهان را به دوران جنگ سرد جدید بکشاند

بازگشت جنگ ستارگان

در ژانویه ۲۰۲۵ رئیس‌جمهور آمریکا با صدور یک فرمان اجرایی، خواستار احیای سپر موشکی فضایی شد و درنهایت دیروز ترامپ از برنامه سپر دفاع موشکی خود با نام «گنبد طلایی» رونمایی کرد. طرحی که یادآور ابتکار دفاع استراتژیک یا همان «جنگ ستارگان» رونالد ریگان در دهه ۱۹۸۰ است. او در اوایل بازگشت به کاخ سفید در کنگره اعلام کرد این سیستم که تماماً در آمریکا ساخته می‌شود، تا پایان دوره‌اش در ۲۰۲۹ با هزینه ادعایی ۱۷۵ میلیارد دلار عملیاتی خواهد شد. این پروژه، با هدف دفاع در برابر موشک‌های بالستیک، هایپرسونیک و کروز پیشرفته، نه‌تنها خاک آمریکا بلکه متحدانش در اروپا و آسیا را پوشش خواهد داد اما آیا این طرح عملی است و چه پیامدهای جهانی به خصوص برای روسیه و چین به عنوان اهداف اصلی این پروژه خواهد داشت؟

☑ گنبد طلایی چیست؟

گنبد طلایی، به گفته ژنرال سالترزن، رئیس عملیات نیروی فضایی آمریکا، یکی از سیستم‌های دفاع هوایی موجود را با مجموعه‌ای از صدها ماهواره، ردیاب و حدود ۲۰۰ ماهواره تهاجمی ادغام می‌کند. این ماهواره‌ها موشک‌ها را در زمین، دریاهو شناسایی کرده‌ود در فاز تقویت با موشک‌های رهگیر یا لیزر منهدم می‌کند. ژنرال مایکل گاتلین، مسئول اجرایی این پروژه، آن را «چالش عظیم مهندسی» خوانده است.

☑ دلایل و چالش‌ها

انگیزه اصلی ترامپ برای ارائه طرح گنبد طلایی، سیاسی است. او به پروژه‌های نمادین علاقه‌مند است مانند دیوار مرزی با مکزیک یا بازگشایی زندان

دلخوری کارفرما از خون آشام

اروپا از بازیبنی موافقت‌نامه تجاری خود با اسرائیل خبر داد



پیشنهاد با حمایت ۱۷ کشور از ۲۷ عضو اتحادیه اروپا مواجه شد. نکته حائز اهمیت آن‌که اتحادیه اروپا با در دست داشتن سهم ۳۲ درصدی از کل تجارت کالایی اسرائیل در سال ۲۰۲۴، مهم‌ترین شریک تجاری تل‌آویو محسوب می‌شود. واضح است که بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با وابستگی به وزرای افراطی کابینه جنگ از جمله اسموتریچ و بن‌گوریو (که خواستار اشغال کامل نوار غزه و کرانه باختری هستند) بستر ساز انزوای دیپلماتیک فراینده تل‌آویو شده و این روند همزمان با افزایش نفوذ سیاسی مسلمانان در دولت‌های اروپایی و آمریکایی در حال تشدید است.

☑ جوامع مسلمان؛ اقلیتی تأثیرگذار در غرب

کاهش نرخ زادوولد و کمبود نیروی کار یدی (کارگران بخش‌های تولیدی و خدماتی) در کشورهای توسعه‌یافته غربی، از اواخر قرن بیستم موجب شد سیاستمداران اروپایی به پذیرش مهاجران از کشورهای درحال توسعه برای حفظ نرخ رشد اقتصادی روی آورند. در این زمینه، انگلستان عمدتاً مهاجران مورد نیاز خود را از مستعمرات سابق، به‌ویژه شبه‌قاره هند (هند، پاکستان و بنگلادش) جذب کرد که سهم قابل‌توجهی از این افراد را مسلمانان یا اشخاص دارای گرایش‌های همدلانه با جهان اسلام تشکیل می‌دادند. براساس آمارهای رسمی در سال ۲۰۲۳، جامعه ۴/۱ میلیون نفری مسلمانان انگلیس که ۶/۳ درصد از جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند،

به یکی از بازیگران مؤثر در عرصه سیاسی این کشور تبدیل شده‌اند. نیمی از این جمعیت در لندن متمرکز هستند و با تشکیل ائتلافی گسترده همراه با نهادهای مدنی مانند جنبش همبستگی با فلسطین (PSC)، سازمان چپ‌گرای مومنتوم و هواداران جرمی کوربین، نقش تعیین‌کننده‌ای در مخالفت با سیاست‌های اسرائیل ایفا می‌کنند.

این ائتلاف که از سال ۲۰۱۵ به‌تدریج نفوذ خود را افزایش داده، توانسته است در شورا‌های محلی لندن قطعنامه‌های متعددی را به‌تصویب برساند، بر مواضع حزب کارگر تأثیر بگذارد و تظاهرات‌های گسترده‌ای را در حمایت از مردم فلسطین سازماندهی کند. فعالیت‌های این گروه‌ها در کنار افزایش آگاهی عمومی درباره بحران فلسطین، دولت بریتانیا را تحت فشار قرار داده تا در سیاست‌های خود نسبت به اسرائیل تجدید نظر کند.

☑ تعلیق موافقت‌نامه تجاری

دیوید لامی تحت فشار افکار عمومی در سخنان خود خطاب به پارلمان، نخست‌وزیر بنیامین نتانیاو را متهم کرد که «قصد دارد ساکنان غزه را از خانه‌های‌شان به گوشه‌ای از این منطقه در جنوب رانده و تنها بخش ناچیزی از کمک‌های مورد نیازشان را در اختیارشان قرار دهد.» وزیر امور خارجه انگلیس با تأکید بر مواضع خود افزود: «اظهارات وزیر اسموتریچ درباره پاک‌سازی قاطع غزه، محو کامل زیرساخت‌های باقیمانده و کوچ اجباری فلسطینیان به کشورهای ثالث را باید صریحاً به همان معنای واقعی‌اش بفهمیم: این‌گونه اقدامات، نمونه بارز افراط‌گرایی نظام‌مند است که خطری ملموس برای ثبات منطقه محسوب می‌شود. چنین رفتاری عمیقاً انزجارآور و وحشت‌انگیز است و من به شدیدترین شکل ممکن آن را محکوم می‌کنم.» وی اعلام کرد که انگلستان «همکاری‌های خود با اسرائیل» را در چارچوب برنامه موسوم به «نقشه‌راه ۲۰۲۰ برای روابط دو جانبه» مورد بازنگری قرار خواهد داد و تأکید کرد: «اقدامات دولت نتانیاو این بازنگری را ضروری ساخته است.»

☑ تحریم وزرای کابینه نتانیاو در دست بررسی

منابع مطلع در دولت انگلیس از بررسی اعمال تحریم علیه چند وزیر ارشد افراطی کابینه رژیم صهیونیستی خبر داده‌اند؛ اقدامی که در صورت اجرا، بیانگر تشدید فشار دیپلماتیک لندن علیه تل‌آویو در پی گسترش حملات نظامی در غزه و تشدید خشونت‌های شهرک‌نشینان در کرانه باختری خواهد بود؛ همچنین لندن در حال بررسی امکان به‌رسمیت شناختن رسمی کشور فلسطین در نشست آتی سازمان ملل است.

محدود طراحی شده و در برابر زرادخانه‌های پیشرفته روسیه و چین یا موشک‌های هایپرسونیک ناکارآمد است.

☑ نگرانی‌ها و پاسخ‌های چین

در ۲۱ مه ۲۰۲۵، مائو نینگ، سخنگوی وزارت خارجه چین گنبد طلایی را «عمیقاً بی‌ثبات‌کننده» خواند و هشدار داد که این سیستم «فضا را به میدان نبرد تبدیل و مسابقه تسلیحاتی را تشدید می‌کند.» بیانیه مشترک چین و روسیه در ۸ مه ۲۰۲۵ این پروژه را محکوم کرد و خواستار جلوگیری از تسلیحاتی شدن فضا شد. چین گنبد طلایی را تهدیدی برای بازدارندگی هسته‌ای خود می‌بیند، به‌ویژه به دلیل تمرکز بر موشک‌های هایپرسونیک. گزارش آژانس اطلاعات دفاعی آمریکا در ۲۰۲۵ نشان داد چین ۴۰۰ موشک بالستیک قاره‌پیما دارد و این تعداد در حال افزایش است. پکن نگران تضعیف زرادخانه‌اش است، به نظر می‌رسد چین در پاسخ به طرح گنبد طلایی، توسعه موشک‌های

☑ پیامدها برای روسیه

مسکو، گنبد طلایی را چالشی برای بازدارندگی هسته‌ای خود می‌داند. روسیه معتقد است امکان دارد آمریکا در پشت عملیاتی‌کردن سپر دفاع هوایی، در سیاست‌های نظامی خود تهاجمی‌تر عمل کند. مسکو در پاسخ به طرح گنبد طلایی آمریکا، راهبردهای مختلفی را دنبال می‌کند؛ ازجمله تسریع در مدرن‌سازی سگانه‌هسته‌ای خود و تمرکز بر توسعه سلاح‌هایی مانند موشک کروز هسته‌ای «بوروستنیک» یا «چرنوبیل پرنده» و «ازدر هسته‌ای یوسایدون» که از کارکرد گنبد طلایی مصون است. همچنین استفاده از سلاح‌های ضدماهواره نیز محتمل است. هرچند خسارات جانبی به زیرساخت‌های فضایی است، غیرنظامی وارد می‌کند. از سوی دیگر جنگ اوکراین بودجه دفاعی روسیه را تحت فشار قرار داده و این مسابقه تسلیحاتی منابع را از بخش‌های غیرنظامی منحرف خواهد کرد.

☑ پیامدهای جهانی

گنبد طلایی تنش‌های جهانی را تشدید می‌کند. متحدان آمریکا مانند ژاپن، کره جنوبی و کانادا (که اخیراً علاقه‌مندی به مشارکت نشان داده)، با فشارهای دیپلماتیک و نظامی از سوی چین و روسیه مواجه خواهند شد. تمرکز این سیستم بر تهدیدات هوایی، شکاف‌هایی در برابر حملات زیرآبی یا سایبری ایجاد می‌کند که روسیه و چین را به سرمایه‌گذاری در این حوزه‌ها ترغیب می‌کند که امکان ورود به یک جنگ سرد مدرن را افزایش می‌دهد.

☑ نتیجه‌گیری

گنبد طلایی به‌عنوان نوعی بازگشت به استراتژی جنگ ستارگان، به جای امنیت، بی‌ثباتی استراتژیک را تقویت می‌کند. از دیدگاه چین، این پروژه تهدیدی برای زرادخانه هایپرسونیک و بازدارندگی هسته‌ای‌اش است و پاسخ‌های نظامی و دیپلماتیک را برمی‌انگیزد. برای روسیه هم فشار مالی و نظامی را در زمانی نامناسب افزایش می‌دهد. علاوه‌بر این، این طرح با هزینه‌های گزاف و چالش‌های فنی، ممکن است به مسابقه تسلیحاتی جهانی منجر شود که ثبات استراتژیک جهانی را تضعیف می‌کند.

برش

پیام تند اتحادیه اروپا به مقامات رژیم صهیونیستی

کایاکالاس، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، روز گذشته در یک نشست خبری گفت: «ما خواستار تحقیق فوری درباره این حادثه هستیم و انتظار داریم عاملان آن پاسخگو شوند. تهدید جان دیپلمات‌ها غیرقابل قبول است، به‌ویژه از سوی طرفی که عضو کنوانسیون وین است و موظف به حفاظت از دیپلمات‌هاست.»

او در عین حال، بدون استفاده از واژه «محکومیت»، تنها اقدام ارتش رژیم صهیونیستی را «غیرقابل قبول» توصیف کرد؛ موضعی که با واکنش انتقادی ناظران سیاسی نسبت به «احتیاط بیش از حد» اروپا در برابر رفتارهای غیرقانونی تل‌آویو همراه شده است.

در همین حال، آنتونیو تاجانی، وزیر امور خارجه ایتالیا نیز با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس اعلام کرد که با معاون کنسول این کشور در قدس اشغالی گفت‌وگو کرده و خواستار روشن شدن فوری جزئیات تیراندازی شده است. تاجانی نوشت: «تهدید علیه دیپلمات‌ها غیرقابل قبول است و اسرائیل باید درباره آن توضیح دهد.» وی در پیام دیگری اعلام کرد: «دستور احضار سفیر اسرائیل در رم را دادم تا توضیحات رسمی درباره ماجرای چنین بدهد.» وزیر امور خارجه بلژیک نیز در دادع‌ای ارتش رژیم صهیونیستی گفت: «بازدید دیپلمات‌ها از جنین با هماهنگی ارتش اسرائیل انجام شده بود. آنها در قالب کاروانی متشکل از ۲۰ خودرو که به‌وضوح قابل شناسایی بودند، حضور داشتند اما با این حال، سربازان اسرائیلی به سوی آنها تیراندازی کردند.»

همچنین وزارت خارجه اسپانیا اعلام کرد: «تیراندازی سربازان اسرائیلی را در جریان بازدید دیپلمات‌ها از جنین به‌شدت محکوم می‌کنیم. با سایر کشورهایی که از این حادثه متأثر شده‌اند در تماس هستیم تا یک پاسخ مشترک ارائه شود.»

سایمون هریس، وزیر امور خارجه ایرلند هم با انتشار پیامی در ایکس نوشت: «من از گزارش‌های منتشرشده درباره تیراندازی ارتش اسرائیل در نزدیکی محل بازدید گروهی از دیپلمات‌ها، از جمله دو دیپلمات ایرلندی مستقر در رام‌الله از جنین، شوکه و وحشت‌زده شده‌ام. خوشبختانه هیچ‌کس آسیبی ندیده اما این اقدام کاملاً غیرقابل قبول است و من آن را با شدیدترین لحن محکوم می‌کنم.»

این تیراندازی در جریان بازدید میدانی یک هیأت رسمی متشکل از دیپلمات‌هایی از حدود ۳۰ کشور غربی و اروپایی از اطراف اردوگاه جنین در شمال کرانه باختری رخ داد؛ برنامه‌ای که با هماهنگی تشکیلات خودگردان فلسطین انجام شده و پیشاپیش به اطلاع مقام‌های رژیم صهیونیستی رسیده بود. در حالی‌که هنوز بیانیه‌ای رسمی از سوی رژیم صهیونیستی درباره جزئیات حادثه منتشر نشده، واکنش‌های بین‌المللی به‌ویژه در اروپا، بر تنش موجود در روابط دیپلماتیک دامن زده است.

این حادثه تنها یک روز پس از آن رخ داد که اتحادیه اروپا اعلام کرد قصد دارد بند دوم «توافق‌نامه مشارکت» با رژیم صهیونیستی را مورد بازنگری قرار دهد. این توافق‌نامه، پایه اصلی روابط اقتصادی و سیاسی میان دو طرف از سال ۲۰۰۰ تاکنون بوده و طبق بند دوم آن، پایبندی به حقوق بشر و اصول دموکراتیک شرط ادامه همکاری‌ها محسوب می‌شود. کالاس دیروز تأکید کرد که اکثریت قاطع کشورهای عضو اتحادیه اروپا خواهان بازنگری در این توافق‌نامه هستند و روند رسمی بررسی این موضوع آغاز شده است؛ اقدامی که به‌وضوح در واکنش به تشدید عملیات نظامی اسرائیل در غزه و گسترش شهرک‌سازی‌های غیرقانونی در کرانه باختری صورت می‌گیرد.